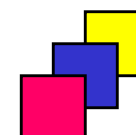

Użytkownicy, uprawnienia, role, obserwacja bazy danych

Zarządzanie użytkownikami

- Mechanizmy uwierzytelniania
 - baza danych, system operacyjny, serwer autoryzacji
- Przywileje
 - systemowe, obiektowe
- Role - nazwane zbiory przywilejów
- Limity na zajmowaną przestrzeń dyskową
- Limity na wykorzystanie zasobów
 - CPU, I/O, czas bezczynności, liczba sesji
- Zarządzanie kontem
 - stopień złożoności hasła,
 - czas życia hasła i konta,
 - blokowanie konta
- Obserwacja działań użytkowników

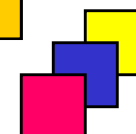
Schematy i użytkownicy

- Każda baza danych Oracle zawiera **SCHEMATY**
- Schemat jest zbiorem obiektów, takich jak: tabele, perspektywy, procedury PL/SQL, pakiety
- Każda baza danych Oracle zawiera **UŻYTKOWNIKÓW**
- W celu przyłączenia się do bazy danych, użytkownik musi dostarczyć systemowi Oracle swoją nazwę i hasło dostępu
- Schematy tworzone są automatycznie dla każdego z tworzonych użytkowników
 - nazwa schematu jest równa nazwie użytkownika
- Hasło dostępu może być zmieniane przez użytkownika
- Podczas instalacji bazy danych tworzonych jest dwóch wyróżnionych użytkowników: SYS i SYSTEM

Tworzenie nowych użytkowników

```
CREATE USER <nazwa użytkownika>  
IDENTIFIED BY <hasło dostępu>  
[DEFAULT TABLESPACE <przestrzeń tabel>]  
[TEMPORARY TABLESPACE <przestrzeń tabel>]  
[PROFILE <nazwa profilu>]  
[QUOTA <rozmiar> | UNLIMITED ON <przestrzeń tabel>]  
[PASSWORD EXPIRE]  
[ACCOUNT <LOCK | UNLOCK>]
```

```
CREATE USER scott  
IDENTIFIED BY tiger  
DEFAULT TABLESPACE data  
TEMPORARY TABLESPACE temp  
QUOTA 1M ON data  
QUOTA 100K ON system  
PROFILE default;
```


Modyfikacja i usuwanie użytkownika

```
ALTER USER <nazwa użytkownika>  
[IDENTIFIED BY <hasło dostępu>]  
[DEFAULT TABLESPACE <przestrzeń tabel>]  
[TEMPORARY TABLESPACE <przestrzeń tabel>]  
[PROFILE <nazwa profilu>]  
[QUOTA <rozmiar> ON <przestrzeń tabel>]
```

```
ALTER USER scott  
IDENTIFIED BY lion;
```

```
DROP USER <nazwa użytkownika>  
[CASCADE]
```

```
DROP USER scott CASCADE;
```

Informacje o użytkownikach

ALL_USERS

USER_USERS

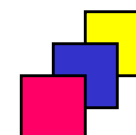
DBA_USERS

DBA_TS_QUOTAS

USER_TS_QUOTAS

```
SELECT * FROM all_users;
```

```
SELECT * FROM user_ts_quotas;
```


Rozłączanie sesji użytkownika

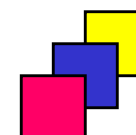
```
SQL> SELECT sid, serial#, username  
FROM v$session;
```

SID	SERIAL#	USERNAME
1	1	
7	2126	SCOTT
8	786	SYSTEM

```
SQL> ALTER SYSTEM KILL SESSION '7, 2126';
```

Uwierzytelnianie użytkowników

- Uwierzytelnienie przez **bazę danych Oracle**
 - w celu przyłączenia się do bazy danych wymagane jest wprowadzenie nazwy i hasła użytkownika Oracle
- uwierzytelnienie przez **system operacyjny**
 - użytkownicy przyłączają się do bazy danych bez wprowadzania swoich nazw i haseł,
- Uwierzytelnienie przez **serwer autoryzacji**
 - scentralizowane zarządzanie użytkownikami w środowisku rozproszonym

Uwierzytelnienie przez system operacyjny

```
CREATE USER <nazwa użytkownika>  
IDENTIFIED EXTERNALLY  
[DEFAULT TABLESPACE <przestrzeń tabel>]  
[TEMPORARY TABLESPACE <przestrzeń tabel>]  
[PROFILE <nazwa profilu>]  
[QUOTA <rozmiar> ON <przestrzeń tabel>]
```

Utworzenie użytkownika uwierzytelnianego przez system operacyjny

```
SQL> show parameter prefix
```

NAME	TYPE	VALUE
os_authent_prefix	string	ops\$

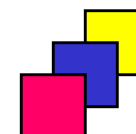
initSID.ora

```
os_authent_prefix = abc$
```

```
SQL> create user abc$adm1  
identified externally;
```

```
SQL> grant connect to abc$adm1;
```

```
adm1@miner:~/admin > sqlplus /
```


Uprawnienia użytkowników i role

- Uprawnienia **SYSTEMOWE** zezwalają użytkownikowi na wykonywanie w bazie danych operacji określonego typu
- Uprawnienia **OBIEKTOWE** zezwalają użytkownikowi na wykonanie określonych operacji na konkretnym obiekcie bazy danych
- Uprawnienia mogą być kontrolowane przy pomocy **RÓL**, które stanowią nazwane zbiory uprawnień

Uprawnienia systemowe - przykłady

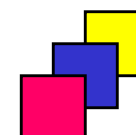
CREATE SESSION - zezwala użytkownikowi na logowanie się do bazy danych

CREATE TABLE - zezwala użytkownikowi na tworzenie tabel w jego własnym schemacie

DROP ANY VIEW - zezwala użytkownikowi na usuwanie dowolnych perspektyw

EXECUTE ANY PROCEDURE - zezwala użytkownikowi na wykonywanie dowolnych procedur PL/SQL

ALTER SYSTEM - zezwala użytkownikowi na wydawanie poleceń ALTER SYSTEM

Nadawanie uprawnień systemowych

```
GRANT <uprawnienie|rola> [, <uprawnienie|rola>...]  
TO <nazwa użytkownika|rola|PUBLIC>  
[WITH ADMIN OPTION]
```

```
GRANT CREATE SESSION  
TO jan  
WITH ADMIN OPTION;
```

Informacje o aktualnych uprawnieniach

```
SQL> SELECT * FROM dba_sys_privs
```

GRANTEE	PRIVILEGE	ADM
-----	-----	-----
SYS	DELETE ANY TABLE	NO
SYS	INSERT ANY TABLE	NO
SYS	SELECT ANY TABLE	YES
SYS	UNLIMITED TABLESPACE	YES
SYS	UPDATE ANY TABLE	NO
SYSTEM	UNLIMITED TABLESPACE	YES

Odbieranie uprawnień systemowych

```
REVOKE <uprawnienie|rola> [, <uprawnienie|rola>...]  
FROM <nazwa użytkownika|rola|PUBLIC>
```

```
REVOKE CREATE SESSION  
FROM jan;
```

- Odebranie użytkownikowi uprawnienia **systemowego** nadanego z opcją ADMIN **nie powoduje** kaskadowego odebrania uprawnień użytkownikom, którym uprawnienie to zostało przez niego przekazane

Typy uprawnień obiektowych

SELECT - wydawanie poleceń SELECT FROM dla obiektu (tabela, perspektywa, migawka, sekwencja)

UPDATE - wydawanie poleceń UPDATE dla obiektu (tabela, perspektywa)

INSERT - wydawanie poleceń INSERT dla obiektu (tabela, perspektywa)

ALTER - wydawanie poleceń ALTER dla obiektu (tabela, perspektywa, sekwencja) i CREATE TRIGGER ON dla obiektu (tabela)

DELETE - wydawanie poleceń DELETE FROM dla obiektu (tabela, perspektywa)

EXECUTE - wydawanie poleceń EXECUTE dla obiektu (procedura, funkcja)

INDEX - wydawanie poleceń CREATE INDEX ON dla obiektu (tabela)

REFERENCES - wydawanie poleceń CREATE i ALTER TABLE definiujących klucz obcy dla obiektu (tabela)

Nadawanie uprawnień obiektowych

```
GRANT <uprawnienie|ALL> [(<atrybut> [,<atrybut>])]  
[, <uprawnienie|ALL> [(<atrybut> [,<atrybut>])]]...]  
ON <obiekt>  
TO <nazwa użytkownika|rola|PUBLIC>  
[WITH GRANT OPTION]
```

```
GRANT SELECT ON pracownicy TO jan, scott;
```

```
GRANT SELECT, INSERT, UPDATE (PLACA_POD)  
ON pracownicy TO PUBLIC;
```

- Aby móc nadać/odebrać dany przywilej obiektowy należy spełniać jeden z poniższych warunków:
 - być właścicielem obiektu
 - posiadać to uprawnienie z opcją GRANT
 - posiadać uprawnienie systemowe GRANT ANY OBJECT PRIVILEGE

Informacje o aktualnych uprawnieniach

DBA_TAB_PRIVS

DBA_COL_PRIVS

USER_TAB_PRIVS

USER_TAB_PRIVS_MADE

USER_TAB_PRIVS_RECD

USER_COL_PRIVS_MADE

USER_COL_PRIVS_RECD

```
SELECT * FROM  
user_tab_privs;
```

Odbieranie uprawnień obiektowych

```
REVOKE <uprawnienie|ALL> [(<atrybut> [,<atrybut>]]]  
[, <uprawnienie|ALL> [(<atrybut> [,<atrybut>]])...]  
ON <obiekt>  
FROM <nazwa użytkownika|rola|PUBLIC>  
[CASCADE CONSTRAINTS]
```

```
REVOKE SELECT ON pracownicy FROM scott;
```

```
REVOKE ALL ON pracownicy FROM PUBLIC;
```

- Odebranie użytkownikowi uprawnień **obiektowego** nadanego z opcją GRANT **powoduje** kaskadowe odebranie tego uprawnienia użytkownikom, którym uprawnienie to zostało przez niego przekazane

Role

- Rola jest nazwanym zbiorem uprawnień zarówno systemowych, jak i obiektowych
- Role upraszczają zarządzanie uprawnieniami dla dużych zbiorów użytkowników o podobnej charakterystyce (np. pracownicy działu kadr, zarząd)
- Zmieniając uprawnienia należące do roli, zmienia się uprawnienia wszystkich użytkowników do niej przypisanych
- W bazie danych zdefiniowane są zawsze role standardowe: CONNECT, RESOURCE, DBA, EXP_FULL_DATABASE, IMP_FULL_DATABASE
- Typowy zestaw uprawnień można przydzielić użytkownikowi przydzielając mu role CONNECT i RESOURCE
 - należy jednak mieć świadomość, że nadanie roli RESOURCE powoduje niejawnie nadanie przywileju UNLIMITED TABLESPACE (!)

Informacje o rolach

ROLE_SYS_PRIVS

ROLE_TAB_PRIVS

ROLE_ROLE_PRIVS

SESSION_ROLES

USER_ROLE_PRIVS

DBA_SYS_PRIVS

DBA_TAB_PRIVS

DBA_ROLES

```
SELECT * FROM dba_roles;
```

Tworzenie nowych ról

```
CREATE ROLE <nazwa roli>  
[NOT IDENTIFIED | IDENTIFIED BY <hasło> |  
IDENTIFIED EXTERNALLY]
```

```
CREATE ROLE kadry  
NOT IDENTIFIED;
```

Modyfikowanie ról

```
ALTER ROLE <nazwa roli>  
[NOT IDENTIFIED | IDENTIFIED BY <hasło> |  
IDENTIFIED EXTERNALLY]
```

```
ALTER ROLE kadry  
IDENTIFIED BY styczeń;
```

Włączanie i wyłączanie ról

```
SET ROLE <nazwa roli> [IDENTIFIED BY <hasło>]  
[, <nazwa roli> [IDENTIFIED BY <hasło>]...]
```

```
SET ROLE ALL [EXCEPT <nazwa roli> [, <nazwa roli>...]
```

```
SET ROLE NONE
```

```
SET ROLE kadry  
IDENTIFIED BY styczeń;
```

```
SET ROLE NONE;
```

Ustawianie ról domyślnych dla użytkownika

```
ALTER USER <nazwa użytkownika>  
DEFAULT ROLE <nazwa roli> [, <nazwa roli>...]
```

```
ALTER USER <nazwa użytkownika>  
DEFAULT ROLE ALL [EXCEPT<nazwa roli>[,<nazwa roli>...]]
```

```
ALTER USER <nazwa użytkownika>  
DEFAULT ROLE NONE
```

```
ALTER USER scott  
DEFAULT ROLE kadry;
```

Profile

- Profile są wykorzystywane do kontroli użytkowania zasobów systemowych
- Zasobami systemowymi są: czas procesora, operacje I/O, czas bezczynności, czas trwania sesji, równoczesne sesje
- Kiedy przekroczony zostanie limit zasobów określony przez profil, wtedy: aktualne polecenie jest wycofywane, dozwolone jest COMMIT i ROLLBACK, praca w sesji musi zostać zakończona
- Weryfikacja limitów systemowych włączana jest parametrem inicjalizacyjnym

RESOURCE_LIMIT=TRUE

lub poleceniem

**ALTER SYSTEM
SET RESOURCE_LIMIT=TRUE**

Tworzenie nowego profilu

```
CREATE PROFILE <nazwa profilu> LIMIT  
[SESSIONS_PER_USER <limit|UNLIMITED|DEFAULT>]  
[CPU_PER_SESSION <limit|UNLIMITED|DEFAULT>]  
[CPU_PER_CALL <limit|UNLIMITED|DEFAULT>]  
[CONNECT_TIME <limit|UNLIMITED|DEFAULT>]  
[IDLE_TIME <limit|UNLIMITED|DEFAULT>]  
[LOGICAL_READ_PER_SESSION <limit|UNLIMITED|DEFAULT>]  
[LOGICAL_READ_PER_CALL <limit|UNLIMITED|DEFAULT>]  
[COMPOSITE_LIMIT <limit|UNLIMITED|DEFAULT>]  
[PRIVATE_SGA <limit K | limit M | UNLIMITED | DEFAULT>]
```

```
CREATE PROFILE student  
LIMIT SESSIONS_PER_USER 2;
```

Tworzenie nowego profilu

```
CREATE PROFILE <nazwa profilu> LIMIT  
[FAILED_LOGIN_ATTEMPTS wartość]  
[PASSWORD_LIFE_TIME wartość]  
[{PASSWORD_REUSE_TIME|PASSWORD_REUSE_MAX} wartość]  
[PASSWORD_LOCK_TIME wartość]  
[PASSWORD_GRACE_TIME wartość]  
[PASSWORD_VERIFY_FUNCTION {nazwa f. | NULL|DEFAULT}]
```

```
CREATE PROFILE hasła LIMIT  
PASSWORD_LIFE_TIME 50  
PASSWORD_GRACE_TIME 3;
```

Blokowanie i odblokowanie konta

```
ALTER USER <nazwa użytkownika>  
[ACCOUNT LOCK]  
[ACCOUNT UNLOCK]  
[PASSWORD EXPIRE]
```

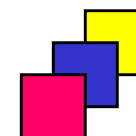
```
ALTER USER scott ACCOUNT LOCK;
```

```
ALTER USER scott ACCOUNT UNLOCK;
```

```
ALTER USER jones PASSWORD EXPIRE;
```

Obserwacja bazy danych (auditing)

- Wykrywanie podejrzanych operacji, np. prób włamania się do systemu
- Monitorowanie i zbieranie informacji o aktywności systemu
- Obserwacja:
 - **poleceń** (DDL lub DML)
 - **obiektów**
 - **uprawnień**

Włączanie obserwacji

- Do pliku parametrów należy dodać:
`AUDIT_TRAIL = xx`
- Należy zrestartować bazę danych
- **AUDIT_TRAIL** określa miejsce, gdzie będą zapisywane wyniki monitorowania:
 - wartość ustawiona na **DB** lub **TRUE** – obserwacje będą zapisywane do tabeli systemowej SYS.AUD\$,
 - tabela SYS.AUD\$ i perspektywy używane do obserwacji instalowane są przez skrypt cataudit.sql
 - wartość ustawiona na **OS** – wyniki obserwacji będą zapisywane w dzienniku systemu operacyjnego (o ile system posiada taki dziennik)
- Wyłączanie obserwacji: `AUDIT_TRAIL = NONE`

Obserwacja poleceń i uprawnień

```
AUDIT <polecenie|uprawnienie> [, <polecenie|uprawnienie>...]  
[BY <nazwa użytkownika> [, <nazwa użytkownika>...]]  
[BY SESSION | BY ACCESS]  
[WHENEVER [NOT] SUCCESSFUL]
```

```
NOAUDIT <polecenie|uprawnienie> [, <polecenie|uprawnienie>...]  
[BY <nazwa użytkownika> [, <nazwa użytkownika>...]]  
[WHENEVER [NOT] SUCCESSFUL]
```

```
AUDIT SELECT, INSERT BY scott  
WHENEVER NOT SUCCESSFUL;
```

Obserwacja obiektów

```
AUDIT <operacja> [, <operacja>...]  
ON <nazwa obiektu|DEFAULT>  
[BY SESSION | BY ACCESS]  
[WHENEVER [NOT] SUCCESSFUL]
```

```
NOAUDIT <operacja> [, <operacja>...]  
ON <nazwa obiektu>  
[WHENEVER [NOT] SUCCESSFUL]
```

```
AUDIT EXECUTE  
ON usun_pracownika BY SESSION;
```

Opcje obserwacji obiektów - operacje

ALTER, AUDIT

SELECT

INSERT, UPDATE, DELETE

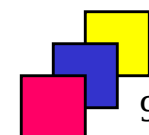
EXECUTE

GRANT

INDEX

LOCK

RENAME, COMMENT

Informacje o obserwacji

- Perspektywa systemowa DBA_STMT_AUDIT_OPTS zawiera charakterystykę obserwacji poleceń
- Perspektywa systemowa DBA_PRIV_AUDIT_OPTS zawiera charakterystykę obserwacji uprawnień
- Perspektywa systemowa DBA_OBJ_AUDIT_OPTS zawiera charakterystykę obserwacji obiektów
- Pozostałe perspektywy systemowe związane z obserwacją: STMT_AUDIT_OPTION_MAP, AUDIT_ACTIONS, ALL_DEF_AUDIT_OPTS, USER_OBJ_AUDIT_OPTS, DBA_AUDIT_TRAIL, USER_AUDIT_TRAIL, DBA_AUDIT_SESSION, USER_AUDIT_SESSION, DBA_AUDIT_STATEMENT, USER_AUDIT_STATEMENT, DBA_AUDIT_OBJECT, USER_AUDIT_OBJECT, DBA_AUDIT_EXISTS

Dziennik obserwacji

- Dziennikiem obserwacji jest tabela systemowa SYS.AUD\$
- Każda krotka dziennika zawiera informacje o:
 - użytkowniku
 - kodzie polecenia i przywileju
 - obiekcie
 - czasie
- W celu usunięcia z dziennika wszystkich krotek należy wydać polecenie:
TRUNCATE TABLE sys.aud\$
- W celu wyświetlenia wyników obserwacji obiektów wygodnie jest korzystać z perspektywy systemowej DBA_AUDIT_OBJECT:

```
SELECT username, obj_name,  
        action_name, ses_actions  
FROM sys.dba_audit_object;
```

Wyzwalacze

- Uruchamiane przez zdarzenia:
 - **DML**: INSERT, UPDATE, DELETE
 - **DDL**: ALTER, AUDIT, CREATE, DROP, GRANT, NOAUDIT, RENAME, REVOKE
 - **systemowe**: LOGON, LOGOFF, STARTUP, SHUTDOWN, SERVERERROR
- Mogą dotyczyć:
 - TABLE/VIEW
 - DATABASE
 - SCHEMA

Przykłady wyzwalaczy

```
CREATE OR REPLACE TRIGGER drop_trigger
BEFORE DROP ON scott.SCHEMA
BEGIN
    RAISE_APPLICATION_ERROR (
        num => -20000,
        msg => 'Nie mozna usunac tabeli');
END;
/
```

```
CREATE OR REPLACE TRIGGER logoff_trigger
BEFORE LOGOFF ON DATABASE
BEGIN
    DBMS_OUTPUT.PUT_LINE( 'Do widzenia' );
END;
/
```